

ZPRAVODAJ MATICE SLEZSKÉ

Číslo 68

Červen - prosinec 2012

ÚVODNÍK

Je obecně známo, že lidé nemají rádi úvodníky a proto je málo čtou, pokud je čtou vůbec. Jinak je však tomu u novinářů a pracovníků tiskovin, kteří úvodníky píšou a často velmi rádi, protože jim poslouží jako odrazový můstek k dalším textům, aby už předem mohli upozornit čtenáře na další články v tiskovině, zejména pokud jsou méně zajímavé, a tím je určitým způsobem navést k tomu, aby je nepřeskakovali. Nu a tím jsme se dostali k tomu, že také náš Zpravodaj MS potřebuje úvodník, abychom vysvětlili, jak to, že toto číslo je určeno pro období od června do konce roku. Nedejte se mýlit! Programově obsahuje pouze poslední období roku, ale právě proto musíme vysvětlit, kam se z matičního programu podělo celé léto a více jak polovina podzimu. Mohu všechny naše členy a příznivce ujistit, že jsme nespali, že léto jsme neprožili na Seychelách a podzimní čas babího léta nás nezavál do Alp, které jsou v ten čas tak krásné. Právě naopak, v uvedené době jsme byli plně nasazení na veřejný život i vnitřní problémy Matice slezské, že jsme již nenašli dostatek síly a také času k napsání, vydání a distribuci Matičního zpravodaje. Což činíme teprve nyní, ale věříme v pochopení všech členů odboru, našich příznivců a přátel Matice slezské vůbec.

Takže nemůžeme než stručně uvést, čemu se Matice slezská a zejména její opavský odbor, který Zpravodaj Matice slezské vydává, věnovala v období, v němž se „zpravodajsky“ odmlčela - a nebylo toho málo.

A hned počátek června byl spojen s Beethovenovým Hradcem, jehož 51. ročník proběhl úspěšně ve dnech 5. až 24. června. Je pravdou, že na přípravě a organizaci není podíl Matice slezské příliš velký, ale účast na jeho jednotlivých pořadech, finanční podpora a propagace přece jen vyžaduje určité úsilí. V jeho závěru vyplynul pro Matici slezskou další velký úkol. Od dalšího ročníku se má stát jeho hlavním pořadatelem, protože dosavadní opora, občanské sdružení Talent od pořadatelství odstupuje. Do červnových výsledků patří také zdařilý zájezd na Šternbersko s velmi pěkným a bohatým obsahem. Do prvního prázdninového měsíce se zařadila také mezinárodní akce. Matice slezská

byla ve spolupráci se Slezskou univerzitou a Jagelonskou univerzitou v Krakově hlavní pořadatelkou Mezinárodního sjezdu lékařů esperantistů (IMEK). To proto, že Klub esperantistů v Opavě je kolektivním členem Matice slezské, takže pro své mezinárodní styky využívá možností Matice slezské Náročnost organizační práce, kterou zajišťovali členové Matice slezské z Esp. klubu, dokumentují výsledky kongresu: Týdenního jednání se zúčastnilo na 50 osob ze sedmi evropských zemí. Mezi účastníky z Česka byl např. známý lékař Max Kašparů, jehož odbornost ani neumíme určit, protože je absolventem několika univerzitních fakult. Účastníci zde přednesli na dvě desítky odborných příspěvků, jejichž obsahy vyšly v téměř stostránkovém kongresovém sborníku. Zajištění ubytování a stravování pro všechny účastníky bylo velmi náročné, stejně jako doplňkový program – odborné exkurze, kulturní večer, společenský večer a podobně. Vše se plně zdařilo ke spokojenosti pořadatelů i účastníků – a všichni byli také informováni o historii a významu Matice slezské pro Slezsko. A nezastírejme, že i ekonomický výsledek byl příznivý, což představuje určitý přínos také pro finance odboru.

Opavské září je již tradičně spjato s festivalem Bezručova Opava. Stejně tomu bylo i letos, kdy se konal jeho 55. ročník. Na jeho přípravě a také programové náplni se podílí také opavský odbor a to také vyžadovalo patřičnou energii při realizaci matičních programů. S tím bylo spojeno také vyhlášení ceny Opavská Thálie za umělecké výkony na scéně Slezského divadla. Byly uděleny hned čtyři - kromě obvyklých dvou za operu a činohru přibyla cena za celoživotní přínos opavskému divadelnictví a cena diváka. Na té se podílel Rotary Club International. Také Cena P. Bezruče, kterou uděluje ve dvouletém cyklu město Opava, měla letos blízko k Matici slezské. Obdržel ji totiž její čestný člen – hudební skladatel Ilja Hurník. Jeho přítomnost v Opavě byla proto příležitostí k přátelskému setkání s tímto významným hudebním skladatelem, který letos oslavil své devadesátiny a svůj vztah ke Slezsku trvale prezentuje.

Do naší činnosti neoddiskutovatelně patří také přítomnost na akcích organizovaných jinými subjekty, kde je Matice slezská nejen jako zvaný host, ale její zástupci zde vystupují v aktivní roli představitelů instituce významné pro českou historii Slezska, zejména jde-li událost, jež má s ní přímou souvislost. Tak tomu bylo u odhalení pamětní desky Gustavu Kořenému ve Vřesině u Ostravy, o jehož zásluhách přinesly obsáhlý článek první číslo Vlastivědných listů v roce 2008 (s výhradou, že autor zaměnil tuto obec za Vřesinu u Hlučína). Velmi výrazná přítomnost Matice slezské byla spojena s odhalením opravených částí památníku na

Ostré hůrce v Háji ve Slezsku. V minulém roce neznámí vandalové poničili a odcizili bronzové reliéfy připomínající významné roky v našich dějinách včetně na pylonu umístěné slezské orlice. Obec vyhlásila na obnovu památníku sbírku, kterou podpořila také Matice slezská. Napáchané škody se podařilo odstranit díky pochopení mnoha občanů i řady institucí a usilovné práci ak. sochaře M. Rybičky, takže na státní svátek 17. listopadu mohl být opravený památník na Ostré hůrce opět předán veřejnosti. Bronzové reliéfy a slezská orlice byly nahrazeny zdařilými replikami z pokoveného plastu. Aktu se zúčastnilo na dvě stovky přítomných, kde početnou část tvořili matiční členové z Háje, Opavy a dalších míst. Na shromáždění promluvil kromě starosty obce K. Palovského předseda ústředního výboru Matice slezské.

Abychom neopomněli členy z Těšínské oblasti, musíme připomenout červencový festival Na Pomezí a Slezské dny v Dolní Lomné, jejichž letošní ročník se velmi podařil. Bohatý program, pestrá nabídka mnoha gastronomických specialit a lidových výrobků – a ovšem také krásné počasí uspokojilo více jak pět tisíc diváků. Podpořili jsme také Třebovický koláč a některé další kulturní akce v našem regionu. Funkcionáři i mnozí členové nechyběli při jubilejním koncertě Pěveckého sdružení Křížkovský, při vernisáži krásné výstavy Město, zámek, krajina ve Slezském zemském muzeu. Odbor byl také pořadatelem koncertu svého člena P. Urbánka a jeho hostů v závěru října a spolu s ČSOL úspěšné besedy s účastníky zájezdu do Zborova k 95. výročí boje československých legionářů u tohoto ukrajinského města. Na besedě v Obecním domě byly připomenuty také zásluhy Matice opavské, která po návratu legionářů poskytla v Matičním domě prostor pro sídlo jejich organizace a knihovny.

Výčet aktivit během léta a podzimu je nutno doplnit také o méně viditelné činnosti, které však jsou nutné nebo alespoň prospěšně nejen pro opavský odbor, ale pro celou Matici slezskou a její členy. Zde je třeba uvést valnou hromadu euroregionu Silesia, mezi jejímiž členy MS figuruje, ale i například tak běžnou záležitost, jakou je vymalování kanceláře tajemníka. Znamenalo to vše vyklidit, odstavit nábytek a po úklidu opět zase vše uvést do náležitého stavu. Po pravdě řečeno, ještě řada materiálu se vytřídíuje a ukládá na své místo. V létě se naplno pracovalo také na přípravě Vlastivědných listů a nové publikace, o níž je informace v jiném odstavci tohoto čísla. A investovali jsme i do Matičního domu, protože vylepšování jeho stavu je vzhledem ke stáří budovy velmi nutné.

Předcházející řádky nám neslouží k nějaké výmluvě, ale chtěli jsme členy informovat, že i v době, kdy jsme delší dobu členský zpravodaj nestačili připravit, jsme napínali naše síly k plnění mnoha různých úkolů, jak je nám existence Matice slezské přináší.

VLASTIVĚDNÉ LISTY A NOVÉ KNIŽNÍ TITULY

Již na počátku listopadu vyšlo letošní **druhé číslo** našeho periodika Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy, které tak uzavřelo jeho 38. ročník. Nejvíce prostoru je věnováno Opavsku. Především byly uzavřeny druhou částí příspěvky z minulého čísla – z církevních dějin Neplachovic a z historie slezského pěšího pluku č. 1 Kaiser. Významný příspěvek upozorňuje na novou základní expozici Slezského zemského muzea, které bylo po nákladné téměř dvouleté rekonstrukci znovu otevřeno veřejnosti. Autor stručně nastínil vývoj dřívějších expozic a podrobně zhodnotil nově pojatá slezská témata, která jsou v SZM návštěvníkům nabízena. Průmyslové téma zastupuje příspěvek o historii opavských papíren, nyní firmy „Model-Obaly“. Další příspěvky se věnují prvnímu veřejnému parku v Opavě, zajímavě je popsán ohlas opavského tisku na ztroskotání Titanicu. Z osobností je připomenut zejména kněz P. Jan Valerián a sportovní trenér O. Halečka. Přírodě je věnován pohled na stoletou existenci kamzíků v Jeseníkách a článek o jeřabině ptačí. Další příspěvky jsou věnovány ostravskému sportu, Novojičínsku a novodobé historii Sudic. V čísle jako obvykle se připomíná několik jubilentů i další zprávy a informace z našeho kraje a novinky regionální literatury.

Jak již bylo v minulosti oznámeno, v posledních dvou letech omezila Matice slezská na přechodnou dobu vlastní ediční činnost. Přesto ještě do konce roku vyjde jeden titul. Bude to kniha o vítkovském rodáku, studentu Janu Zajícovi, kterou připravil historik Branislav Dorko. Také další titul je rozpracován, jeho realizace však bude dokončena začátkem příštího roku. Tyto informace uvádíme pouze předběžně, protože v nejbližší době se chystáme vydat samostatnou přílohu Matičního zpravodaje – Knižní nabídku. V posledním období totiž vyšla i mimo nás celá řada zajímavých publikací věnovaných slezské problematice a považujeme za smysluplné, abychom členy a příznivce Matice slezské na tyto novinky upozornili.

POZVÁNKA NA ZÁVĚR ROKU

Rozloučení s rokem může být vážné i veselé. Opavský odbor nabízí obě možnosti, na které zve své členy a příznivce. Závěr roku bývá nemyslitelný bez vánočních mší, z nichž zejména „Rybovka“, jak je důvěrně přezdívaná Česká mše vánoční J. J. Ryby, je fenoménem, který zní každoročně nejen po celé naší vlasti, ale výrazně proniká již také do světa. Nejinak tomu bude i v Opavě, kde vedle tradičního provedení Agenturou K. Kostery (středa 26. 12. v kostele sv. Ducha) zazní také na koncertu pořádaném Maticí slezskou. Bude to v sobotu 29. prosince v 15 hodin v kostele sv. Kateřiny v Kateřinkách. Vystoupí zde Smíšený pěvecký sbor C. Lelka a Komorní orchestr z D. Benešova za řízení J. Harmana, v sólových partech budou zpívat členové opery Slezského divadla v Opavě a Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. V úvodní části vystoupí s vánočním programem známá cimbálovka Giňovci. Vstupenky budou v prodeji pouze na místě. Očekáváme hojnou účast zejména obyvatel kateřinských sídlišť.

*Nikdy neříkej nikdy...To je známé úsloví, které použil Ing. Evžen Trupar při přátelském posezení na konci minulého roku s tím, že je to naposled, kdy se takto společně setkáváme. A ejhle, konec roku je tu opět a náš Evžen přišel s návrhem, že už opravdu, ale opravdu naposled si společně posedíme u Tomáše. Takže je to **opravdu** naposled, ale...viz výše. Trochu to sice koliduje s naší „Rybovkou“, ale jiná volba vzhledem k závazkům účinkujících nebyla. Takže „opravdu naposledy“ se setkáme v sobotu 29. prosince, příchod je možný již od půl třetí, program vypukne v půl páté. Naposledy uslyšíme staré vtipky, naposledy se potěšíme zlatými loknami milé Zdeňky (čechráně není dovoleno), naposledy nám zazpívá a možná i zatancuje, naposledy nám Peter Sóoš zabasuje a přidá snad i nějakou odrhovačku, naposledy společně zdvihneme číše na zdraví všech a na prosperitu Matice slezské než v 18 hodin opustíme sál. A celou tu srandu prožijeme za pouhých 60 korun české neeuro měny, vstupenky jsou k dispozici u tajemníka. Zveme všechny, přijďte a pobavte se s námi – vždyť je naposledy! Co kdyby opravdu...? Ale nikdy neříkejte nikdy....*

Připomínka výročí

SLEZAN VINCENC PRASEK

Na rozhraní roků 1912 a 1913 si připomeneme dvojí výročí historika, jazykovědce a národního buditele Vincence Praska. Narodil se v Milostovicích 9. dubna 1843, zemřel v Napajedlích 31. prosince 1912. Přestože V. Prasek působil polovinu svého profesního života v Olomouci jako profesor Slovanského gymnázia, a svůj život dožil v Napajedlích, cítil se Slezanem a k rodnému Slezsku se trvale vracel odborně i společensky. V Opavě se pokusil poprvé zakotvit po absolutoriu vídeňské univerzity na opavském gymnáziu (německém), podruhé pak jako ředitel českého matečnického gymnázia od r. 1883. V Opavě působil do roku 1895 a stal se jedním z neaktivnějších organizátorů českého života. **Inicioval založení Matice opavské**, jejímž předsedou byl v letech 1893-1894 a v dalších letech v ní zastával řadu funkcí. Založil Muzeum Matice opavské a Věstník Matice opavské, do nějž pilně přispíval, podílel se na přípravě slezské účasti na Národopisné výstavě československé v Praze (1895). Z uvažované desetisvazkové Slezské vlastivědy se mu podařilo realizovat zhruba polovinu m.j. *Rodáci z Opavska a Frýdecka (1885)*, *Podání lidu (1888)*, *Historická topografie země Opavské (1889)* a další tituly věnované dějinám kraje opavského a knížectví Těšínského. Po neprodloužení pracovní smlouvy v r. 1895 se vrátil do Olomouce, odtud odešel jako školní rada do důchodu, který prožil v Napajedlích, kde jeho žena zdědila domek. I k tomuto jihomoravskému městu měl vztah už z dob studií a vydal jeho první dějiny – *Paměti městečka Napajedel a dědin k panství napajedelskému odedávna příslušných (1881)*. Celé Praskovo dílo je stále inspirativní. Matice slezská vydala jeho paměti (2006), Slezská univerzita monografii J. Šíla *Vincenc Prasek 1843-1912*. Osobnost V. Praska připomínají pamětní desky a pomníky v Opavě, Milostovicích a Napajedlích, kde je pohřben. Samostatná část mu bude věnována v připravovaném obecním muzeu v Milostovicích.

Bude vás zajímat

ZEMSKÁ STAVOVSKÁ RODOVÁ UNIE

Tato organizace vznikla před jednadvaceti lety jako reakce na globalizaci a kosmopolitismus. Sdružuje lidi, kteří mají zájem o svůj rod, o poznání života svých předků, o místo, kde se narodili. Je to společnost otevřená, která má nyní devět rodových krajů (www.zsru.cz). Poslední rodový kraj vznikl v Opavě před čtyřmi léty a má k dnešnímu dni šest členů. Unie pořádá každý rok v některém z rodových krajů Zemský sněm ZSRU. Letošní XXIII. Zemský sněm se konal 2. června v Opavě a byla to první spolková akce ve Slezsku. Sněm se uskutečnil v Sále purkmistrů Obecního domu, jeho účastníci, kteří se sjeli z celé republiky, byli ubytováni v motelu Oasa v Opavě-Komárově. Kromě projednávání organizačních záležitostí a otázek spojených s dalším rozvojem unie obohatilo program sjezdu vystoupení pěveckého sboru Mendlova gymnázia v Opavě. Vedení Zemské stavovské rodové unie, v jejímž

čele stojí hejtman pan František V. Štourač z Brna, který je aktivním členem Matice slezské, zhodnotilo přípravu a průběh sněmu jako velmi úspěšný. Příští, již XXIV. Zemský sněm se bude konat v červnu příštího roku v Liberci.

Zájemci o další činnosti ZSRU odkazujeme na výše uvedenou internetovou adresu.

Zprávy ze sekretariátu v Opavě

Opustili nás...

Nedělá nám radost začínat zprávy ze sekretariátu informacemi o našich zemřelých členech, ale nemůžeme se tomu vyhnout, protože i během minulých měsíců nám několik členů odešlo na věčnost a každý z nich si zaslouží naši vzpomínku. Stojí za povšimnutí, že všichni byli obdařeni velmi vysokým věkem.

Již na jaře zemřel v Olomouci ve věku 84 let pan **MUDr. Eugen Skula, CSc.** Do Matice slezské vstoupil brzo po obnovení činnosti v roce 1990 jako její zakládající člen. Působil však v Bílé Vodě, tedy nejzápadnější slezské obci, kde byl lékařem a ředitelem psychiatrické léčebny. Po odchodu do důchodu se odstěhoval do Olomouce. Proto mezi našimi členy byl málo znám. Jeho úmrtí nám dodatečně oznámila rodina zemřelého.

Dne 5. června zemřel v Opavě v nedožitých 92 letech pan **Václav Lička**, který byl členem opavského odboru od obnovení mateční činnosti. Dlouhá léta patřil mezi pravidelné účastníky matečních akcí, později mu v aktivní činnosti bránila choroba.

Dalším ze zakládajících členů, který nás opustil, byl pan **Ing. Robert Paleta**. Zemřel v Opavě dne 24. srpna po dlouhé nemoci ve věku 84 let. Během svého členství štědře podporoval činnost Matice slezské finančními dary.

V sobotu 1. prosince se veřejnost rozloučila s panem **Oldřichem Hrachovcem**, který zemřel 23. listopadu po delší nemoci ve věku 93 let. Bolestnou ztrátu oznámil odbor v Háji ve Slezsku. Právě tento mateční odbor pan O. Hrachovec založil a dlouhou dobu byl jeho předsedou. Za jeho všestrannou aktivitu a úspěšně výsledky odboru pod jeho vedením jej ústřední výbor Matice slezské jmenoval v roce 2004 svým čestným členem. V jeho osobě ztrácíme obětavého člověka i funkcionáře. Za Matici slezskou se se zesnulým rozloučil předseda jejího ústředního výboru Vlast. Kočvara.

Všechny naše zemřelé členy zachováme v trvalé paměti.

Doplnění výboru odboru MS v Opavě

Letošní členská schůze odboru Opava v březnu zvolila na příští dvouleté období šestičlenný výbor s tím, že bude během roku doplněn kooptováním některého člena MS. V květnu byla do výboru kooptována Ing. Jana Novotná-Galuszková, která rezignovala na členství v revizní komisi. Ta je proto nyní dvoučlenná. Po prázdninách byl výbor odboru dále doplněn o MVDr. Helenu Lepkovou, která se do práce výboru již aktivně zapojila. Kooptace kromě jiného také snížila věkový průměr členů výboru, přesto vedení odboru nehodlá polevit ve snaze o získání dalších aktivních funkcionářů v odboru i ve vyšších matečních orgánech..

Konec roku je již za dveřmi!

Tuto skutečnost jistě každý ví, ale připomínáme ji proto, že do konce roku je členskou povinností zaplatit členské příspěvky za běžný rok. Řada členů tak ještě neučinila, ale věříme, že na svou členskou povinnost nezapomenou. Výši členských příspěvků stanoví výbory odborů, ale u všech odborů jsou příspěvky velmi nízké v poměru k jiným občanským organizacím. V opavském odboru jsou to částky 100,- Kč pro vydávající, 50,- Kč pro ostatní.

Matice slezská na vánočních trzích

Opavský odbor využil nabídky Magistrátu města Opavy na jednodenní bezplatné použití stánku na Horním náměstí a letos se poprvé zúčastnil vánočních trhů. Ve čtvrtek 6. prosince v době od 9 do 17 hodin dvojice našich členů nabízely výběr matičních titulů, které byly pro tento účel mimořádně cenově zvýhodněny. Posloužilo to dobré propagaci Matice slezské, protože mnoho návštěvníků se u stánku zastavilo a se zájmem si prohlídlo vystavené tiskoviny. Také obchodně byla tato akce přínosná, protože si návštěvníci odnesli matiční publikace za téměř tři tisíce korun.

Ústřední výbor Matice slezské jednal v Opavě

Stalo se tak v pátek 23. listopadu. Na programu byly informace o výsledcích matičních odborů a oblastí v roce 2012, výhled na příští rok a aktuální záležitosti spojené s činností Matice slezské. Ústřední výbor také schválil ustavení nového odboru ve Stěbořicích. Přijaté závěry se promítnou v dalších aktivitách Matice slezské.

Úřadování sekretariátu MS v Opavě

Sekretariát je přístupný denně v době přítomnosti tajemníka, doporučuje se ohlášení předem na tel. č. 553 716 365 nebo mob. 724 225 212, možno také psát e-mailem na adr. maticeslezska@atlas.cz. Jinak jsou úřední hodiny pravidelně v pondělí a středu od 14 do 17 h.

***Všem členům Matice slezské, příznivcům a přátelům Slezska
přejeme hezké vánoční svátky a hodně štěstí
v nadcházejícím roce 2013!!***

Zpravodaj Matice slezské, č. 68
Vydává odbor Matice slezské v Opavě, připravil V. Kočvara,
do čísla přispěli J. Breuer, M. Písková a Fr. V. Šťourač
Vyšlo v prosinci 2012